

Ecosysteemdiensten erkennen, identificeren en waarderen

THEMA De mens is voor zijn bestaan afhankelijk van ecosysteemdiensten: diensten die de natuur ons levert. Schapen produceren de wol voor onze kleding. Duinen zuiveren ons water. En van de natuur om ons heen genieten we. Veel ecosysteemdiensten beschouwden we altijd als vanzelfsprekend. Nu deze steeds meer onder druk komen te staan, groeit het besef en de urgentie dat zonder maatschappelijke omslag in de waardering en het gebruik van biodiversiteit, ons bestaan in gevaar komt.

‘Het gaat goed met ecosysteemdiensten waarvan we de waarde inzien. Zoals voedsel en hout, waarvoor we betalen’, vertelt Rik Leemans, onder meer hoogleraar en hoofd van de Environmental Systems Analysis Group van WUR. ‘Juist diensten die indirect voor ons van nut zijn, zoals bestuiving door bijen of CO₂-opslag door planten, degraderen. Pas als we deze diensten erkennen en identificeren, krijgen deze waarde. En kunnen we toewerken naar duurzaam gebruik en behoud ervan.’

Prominente plaats

Leemans was nauw betrokken bij de totstandkoming van de Millennium Ecosystem Assessment (MA), een internationaal onderzoek naar de gevolgen van de afname van ecosysteemdiensten voor de mensheid. Internationaal is deze benadering nu geaccepteerd, wat ook blijkt uit de oprichting van het Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES). ‘Sinds de MA, gepubliceerd in 2005, hebben vooral LNV en VROM de waardering voor ecosysteemdiensten opgepakt. We zijn het erover eens dat we het landschap zo moeten inrichten dat biodiversiteit hierin een prominente plaats krijgt en houdt. Op korte termijn gebruiken we hiervoor traditionele instrumenten als natuurreservaten en soortenbescherming. Daarbij is het belangrijk

dat de overheid interdepartementaal en integraal naar de omgeving gaat kijken. En zo de multifunctionele diensten van gebieden onderkent en optimaliseert.’

Coördinator biodiversiteitsbeleid

Juist in deze integrale aanpak speelt LNV een grote rol, vertelt Herman Savenije van de Directie Kennis en Innovatie (DKI) van LNV, gespecialiseerd in ecosysteemdiensten en biodiversiteit. ‘LNV is binnen de Nederlandse overheid de coördinator van het biodiversiteitsbeleid, vormgegeven in het interdepartementale Beleidsprogramma Biodiversiteit (BB). Hierin staat wat we in Nederland en in mondiaal verband willen realiseren. Het BB bevat vier prioritaire thema’s: handelsketens en biodiversiteit, betalen voor biodiversiteit, ecologische netwerken en mariene biodiversiteit. Samen met het bedrijfsleven, NGO’s en de burger willen we deze thema’s vormgeven en versterken, waarbij de nadruk ligt op het vergroten van de maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid, het samen zoeken naar oplossingen en het creëren van nieuwe coalities. Zoals de Taskforce Biodiversiteit en Natuurlijke Hulpbronnen.’

Productief kennisstelsel

Cruciaal voor gedegen beleid is voldoende en praktische kennis. ‘Daarom is het een taak van DKI om de beleidsmakers van LNV hiervan te voorzien’, vervolgt Savenije. ‘Wij zijn verantwoordelijk voor een heldere architectuur van het kennisstelsel. Wij moeten tijdig signaleren waar kennis ontbreekt of innovatiekansen liggen. En de beschikbare middelen – kennisontwikkeling, kennisverspreiding en kennisbenutting – inzetten op de strategische vragen én antwoorden die we nodig hebben om het beleid vorm te geven en uit te voeren.’

www.ipbes.net